

سند داوری مقالات

با سامانه‌ی داوری الکترونیک یکتاوب

مقدمه

داوری مقالات یکی از بنیادی‌ترین کارهای مجلات علمی پژوهشی است. این فرایند کمک می‌کند بهترین مقالات در این مجلات منتشر شوند. برای مثال، مجله‌ی نیچر یکی از معتبرترین مجلات علمی جهان است. این مجله هر سال بیش از ۱۰ هزار مقاله دریافت می‌کند. دبیران علمی این مجله حدود ۶۰ درصد از این مقالات را بدون داوری رد می‌کنند. بقیه‌ی مقالات برای دو یا چند داور فرستاده می‌شوند و پس از جمع‌بندی نظر داوران، حدود ۷ درصد از مقالات پذیرش می‌شوند (Nature, doi:10.1038). بی‌گمان اعتبار بالای این مجله علاوه بر قدمت انتشارش به فرایند داوری دقیق آن مربوط می‌شود.

بهترین روش برای داوری مقالات چیست؟ چه کسانی باید در فرایند داوری مقاله نقش داشته باشند؟ چه عواملی بر درستی فرایند داوری اثر می‌گذارد؟ آیا داوری مقالات همواره به انتخاب بهترین مقالات برای انتشار می‌انجامد؟ جنبه‌های اخلاقی داوری مقالات چیست؟ آیا داوری همواره به صورت پنهان (مخفی ماندن نام نویسندگان و داوران) انجام شود؟ داوری آشکار چه برتری‌ها و چه کاستی‌ها دارد؟ شیوه‌های نوین ارتباطی چه کمکی به داوری بهتر مقالات می‌کنند؟ امروزه این پرسش‌ها از موضوع‌های چالش برانگیز مجامع علمی و مدیران مجلات پژوهشی شده است.

در این نوشته پس از مروری بر فرایند داوری مقالات، امکاناتی که سامانه‌ی داوری الکترونیک یکتاوب برای انجام بهتر این فرایند در اختیار می‌گذارد، معرفی می‌شود.

تعریف داوری و انواع آن

داوری مقالات را اغلب ارزیابی انتقادی و سازنده از نوشته‌های عرضه شده به مجلات توسط افراد متخصص و باتجربه تعریف کرده‌اند. امروزه اصطلاح همترازخوانی (Peer review) برای داوری مقالات پژوهشی به کار می‌رود. همترازخوانی یعنی فرایند بررسی کار انجام شده توسط افراد همتراز (Peers) برای اطمینان از این که آن کار با معیارهای مشخصی همخوانی دارد. افراد همتراز به کسانی گفته می‌شود که در یک زمینه‌ی پژوهشی فعالیت دارند و بنابراین از موضوع مقالات به خوبی آگاهی دارند.

همترازخوانی بر این اصل استوار است که چون گروهی از افراد متخصص و آگاه به موضوع مقاله به بررسی آن می‌پردازند، کاستی‌های آن را با سرعت و دقت بیش‌تر در می‌یابند و پیشنهادهای سازنده‌ای برای برطرف کردن آن‌ها می‌توانند داشته باشند. این

نشانی: تهران، سعادت آباد، بلوار شهید پاک نژاد شمالی، بالاتر از میدان سرو، نبش کوچه ندا، پلاک ۲، ساختمان جاوید، واحد ۱۶

تلفن مالی و اداری: ۲۲۱۳۴۸۶۰، تلفن امور آموزشی و پشتیبانی: ۲۲۱۳۴۸۵۵، دورنگار: ۲۲۱۳۴۸۵۹، همراه مدیر عامل (تماس اضطراری): ۰۹۱۲۳۸۷۷۳۳۵

شماره حساب برای پرداخت هزینه‌ها: حساب جام ملت به شماره ۲۴۷۹۵۲۷/۰۲ به نام شرکت یکتاوب افزار شرق، کد اقتصادی: ۴۱۱۳۳۶۱۴۹۶۹۹

www.yektaweb.com yektaweb@gmail.com info@yektaweb.com

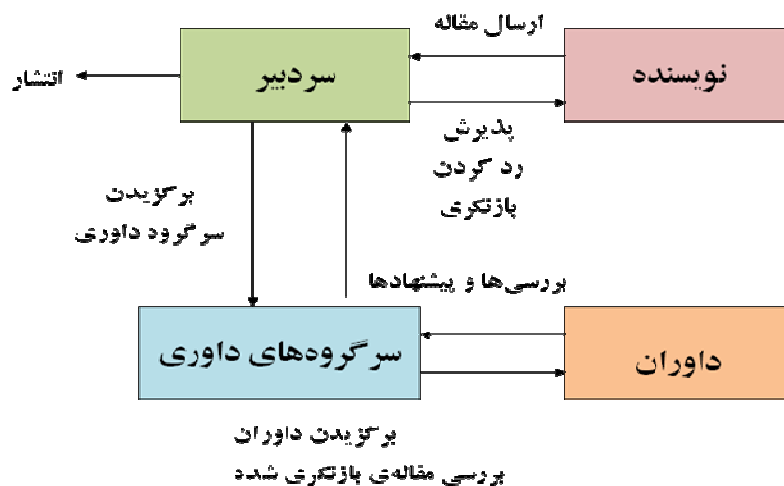
کار می‌تواند به دو صورت پنهان و آشکار انجام شود. در روش همترازخوانی پنهان، اطلاعات مربوط به نویسندگان پیش از ارسال مقاله برای داوری از آن جدا می‌شود و هویت داوران نیز پنهان می‌ماند. در روش دیگر، هویت داوران با هدف مسئولیت‌پذیری بیش‌تر و اعتبار بیش‌تر برای کار انجام شده، آشکار است. همترازخوانی می‌تواند با تعامل داوران با یکدیگر یا داوران و نویسندگان همراه باشد. روشن است که انتخاب هر یک از انواع روش‌های داوری به سیاست‌گذاری‌های مدیران مجلات باز می‌گردد.

فرایند داوری در مجله‌ی پژوهشی

با این‌که فرایند داوری و مراحل آن در همه‌ی مجلات یکسان نیست، بیش‌تر مجلات پژوهشی شناخته شده داوری را به صورت یک فرایند گروهی پیگیری می‌کنند. مراحل کار به صورت زیر است:

۱. مقاله به دفتر مجله می‌رسد و بررسی اولیه‌ی آن توسط سردبیر و مدیر داخلی مجله انجام می‌شود.
۲. اگر مقاله با اهداف و زمینه‌های مجله همخوانی داشته باشد، مقاله برای تعیین داور به همکاران سردبیر (Associate Editor) که به نام هیأت تحریریه یا سرگروه داوری شناخته می‌شوند، سپرده می‌شود.
۳. مقاله برای داوران مورد نظر فرستاده می‌شود و از آنان خواسته می‌شود نظر خود را در مدت معین اعلام کنند.
۴. مقاله با توجه به نظر داوران ممکن است پذیرفته شود، برای اصلاح به نویسنده بازگردانده شود یا پذیرفته نشود.
۵. مقاله‌ی اصلاح شده به همان داوران بازگردانده می‌شود تا نظر خود را بار دیگر اعلان کنند.

(http://www.oxfordjournals.org/our_journals/oej/for_authors/submission.html)

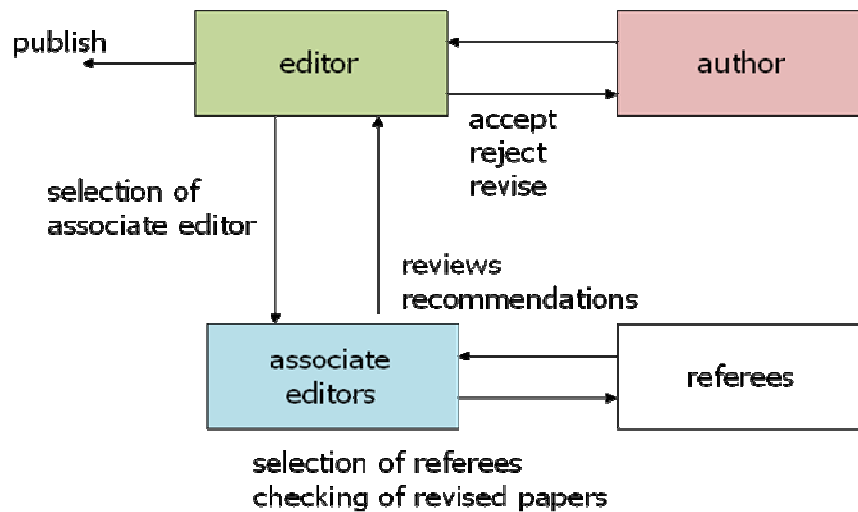
Peer review process of a journal

نشانی: تهران، سعادت آباد، بلوار شهید پاک نژاد شمالی، بالاتر از میدان سرو، نبش کوچه ندا، پلاک ۲، ساختمان جاوید، واحد ۱۶

تلفن مالی و اداری: ۲۲۱۳۴۸۶۰، تلفن امور آموزشی و پشتیبانی: ۲۲۱۳۴۸۵۵، دورنگار: ۲۲۱۳۴۸۵۹، همراه مدیر عامل (تماس اضطراری): ۰۹۱۲۳۸۷۷۳۳۵

شماره حساب برای پرداخت هزینه‌ها: حساب جام ملت به شماره ۲۴۷۹۵۲۷/۰۲ به نام شرکت یکتاوب افزار شرق، کد اقتصادی: ۴۱۱۳۳۶۱۴۹۶۹۹

www.yektaweb.com yektaweb@gmail.com info@yektaweb.com

نقش هر یک از عوامل داوری

داوری کارآمد مقالات به همکاری همه‌ی عوامل درگیر در این فرایند بستگی دارد. در ادامه نقش هر یک از آن‌ها برشمرده می‌شود.

نقش نویسنده

- مطالعه‌ی شیوه‌ی نگارش و شیوه‌ی استناد مورد پذیرش مجله
- فرستادن مقاله برای دفتر مجله با پست معمولی یا الکترونیک
- پیگیری وضعیت مقاله و اصلاح مقاله با توجه به نظر داوران

نقش سردبیر

- پذیرش اولیه، رد کردن یا سفارش بازنگری به نویسنده
- گزینش سرگروه داوری مناسب با توجه به موضوع مقاله
- تصمیم‌گیری نهایی برای وضعیت مقاله (عدم پذیرش یا انتشار)

نقش سرگروه داوری

- بررسی مقاله‌ی ارجاع شده از سوی سردبیر
- گزینش داوران مناسب با توجه به موضوع مقاله

نشانی: تهران، سعادت آباد، بلوار شهید پاک نژاد شمالی، بالاتر از میدان سرو، نبش کوچه ندا، پلاک ۲، ساختمان جاوید، واحد ۱۶

تلفن مالی و اداری: ۲۲۱۳۴۸۶۰، تلفن امور آموزشی و پشتیبانی: ۲۲۱۳۴۸۵۵، دورنگار: ۲۲۱۳۴۸۵۹، همراه مدیر عامل (تماس اضطراری): ۰۹۱۲۳۸۷۷۳۳۵

شماره حساب برای پرداخت هزینه‌ها: حساب جام ملت به شماره ۲۴۷۹۵۲۷/۰۲ به نام شرکت یکتاوب افزار شرق، کد اقتصادی: ۴۱۱۳۳۶۱۴۹۶۹۹

www.yektaweb.com yektaweb@gmail.com info@yektaweb.com

- بررسی نظرهای رسیده از داوران و مقاله‌ی اصلاح شده

نقش داوران

- بررسی مقاله‌ی ارجاع شده از سوی سرگروه داوری
- پرکردن فرم داوری و پیشنهاد اصلاح مقاله
- بررسی نهایی مقاله‌ی اصلاح شده

برتری‌های داوری الکترونیک

امروزه ارتباط الکترونیک بر سرعت و کارآمدی همه‌ی فرآیندها افزوده است. نرم‌افزارهای ویژه‌ای برای دریافت مقالات، داوری الکترونیک و انتشار مقالات طراحی شده‌اند و کارآمدی خود را در بهبود کمی و کیفی مجلات پژوهشی به اثبات رسانده‌اند. برخی از برتری‌ها داوری الکترونیک عبارت است از:

- افزایش سرعت فرایند داوری
- دسترسی به داوران در جاهای دور و نزدیک
- ارتباط کارآمدتر میان عوامل داوری
- ثبت خودکار رویدادهای مرتبط با داوری
- رهگیری وضعیت مقاله توسط کاربران
- کاهش هزینه‌ها (پست، فاکس، کپی)
- کاهش زمان صرف شده برای مدیریت مجله

تونایی‌های سامانه‌ی داوری الکترونیک یکتاوب

یکتاوب برای افزایش سرعت جریان اطلاعات میان مدیران و کاربران یک نشریه‌ی علمی یا همایش علمی، سامانه‌ی داوری الکترونیک را راه‌اندازی کرده است. این سامانه جابه‌جایی الکترونیک مقالات و اطلاعات بین نگارنده‌ها، مدیر اجرایی نشریه یا همایش (مدیر پایگاه اینترنتی)، دبیر علمی، سرگروه‌ها (هیات تحریریه) و داوران را به آسانی و با کارآمدی انجام می‌دهد. این سامانه

نشانی: تهران، سعادت آباد، بلوار شهید پاک نژاد شمالی، بالاتر از میدان سرو، نبش کوچه ندا، پلاک ۲، ساختمان جاوید، واحد ۱۶

تلفن مالی و اداری: ۲۲۱۳۴۸۶۰، تلفن امور آموزشی و پشتیبانی: ۲۲۱۳۴۸۵۵، دورنگار: ۲۲۱۳۴۸۵۹، همراه مدیر عامل (تماس اضطراری): ۰۹۱۲۳۸۷۷۳۳۵

شماره حساب برای پرداخت هزینه‌ها: حساب جام ملت به شماره ۲۴۷۹۵۲۷/۰۲ به نام شرکت یکتاوب افزار شرق، کد اقتصادی: ۴۱۱۳۳۶۱۴۹۶۹۹

www.yektaweb.com yektaweb@gmail.com info@yektaweb.com

پس از بررسی سامانه های گوناگون و گردش کاری مجله های شناخته شده ی جهان طراحی شده است. برخی از مهم ترین توانایی های این سامانه عبارت است از:

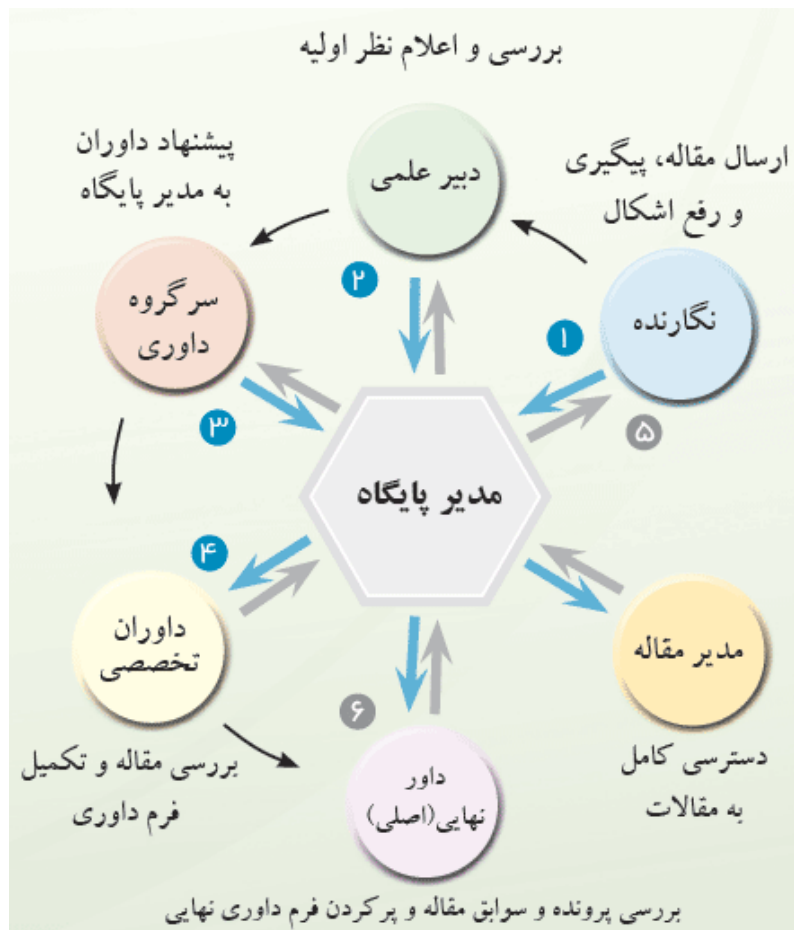
- قابلیت داوری الکترونیک مقالات به صورت ساده یا پیشرفته
  - انعطاف پذیری یکتاوب به مدیران مجله امکان می دهد مراحل داوری الکترونیک را به دلخواه خود تنظیم کنند. برای مثال، مقاله را مستقیم به داوران بفرستند یا مقاله را برای انتخاب داوری به کارشناس مربوط (سرگروه داور) بفرستند.
  - قابلیت ساخت انواع فرم های سفارشی برای داوری
  - یکتاوب سامانه ی ویژه ی ساخت فرم دارد. بنابراین مدیران مجله می توانند فرم های دلخواه خود برای بررسی اولیه و داوری را بسازند. این فرم های می توانند با توجه به نوع مقاله متفاوت باشند.
  - امکان گزارش گیری جامع داوری و ارسال نامه ی پیگیری
  - مقالات داوری نشده در بازه ی زمانی معین از مقالات داوری شده جدا می شوند و نامه ی پیگیری برای داوران فرستاده می شود.
  - قابلیت تغییر متن نامه های ارسالی به نویسندگان، دبیران، و داوران
  - متن همه ی نامه های الکترونیک که برای نویسندگان، همکاران مجله و داوران فرستاده می شود، به سادگی قابل ویرایش است.
  - امکان ارسال پرونده ی مقالات و نامه ی ویژه برای داوران نهایی
  - داور نهایی کار جمع بندی نظر داوران را انجام می دهد به خواست مدیران مجله می تواند به پرونده ی مقاله دسترسی پیدا کند.
  - امکان ارسال مستقیم یا غیر مستقیم نتایج داوری به نگارندگان
  - نتایج داوری را می توان به پست الکترونیک نویسنده فرستاد یا قابل مشاهده کرد تا در صفحه ی شخصی خود در پایگاه مجله ببیند. همچنین می توان نتایج را در یک متن خلاصه کرد و به صورت متن ضمیمه ارسال کرد.
  - امکان تنظیم مشاهده یا عدم مشاهده فایل های ضمیمه یا فایل دارای نام نویسنده برای داوران
- یکتاوب امکان داوری پنهان و آشکار را فراهم کرده است. هویت داوران و نویسندگان با توجه به خواست مدیران مجله می تواند پنهان یا آشکار شود.

دیگر توانایی‌های سامانه‌ی داوری یکتاوب

- ایجاد پرونده‌ی الکترونیک کامل برای هر مقاله
- قابلیت رهگیری کامل وضعیت مقاله توسط کاربران
- قابلیت ارسال خودکار پرونده‌ی الکترونیک مقاله برای نویسندگان
- امکان جلوگیری از ارسال مقالات با عنوان یکسان
- امکان اضافه کردن فایل ضمیمه به پرونده‌ی مقالات از طرف مدیر برنامه یا ارسال کننده‌ی مقاله
- امکان اصلاح مقالات و ویرایش مجدد مقاله پس از اعلام نظر داور
- ذخیره کردن همه‌ی فایل‌های اصلی و اصلاحی در یک پرونده

مراحل داوری در سامانه‌ی داوری یکتاوب

۱. فرستادن مقاله توسط نگارنده
۲. دریافت مقاله توسط مدیر اجرایی
۳. بررسی اولیه‌ی مقاله توسط دبیر علمی (اختیاری)
۴. پیشنهاد داوران توسط سرگروه داوری (اختیاری)
۵. فرستادن مقاله به داور برای بررسی
۶. بررسی مقاله توسط داور و تکمیل فرم داوری
۷. بررسی نظرات داوران و پیشنهاد اصلاح به نگارنده‌ی مقاله توسط مدیران اجرایی
۸. اصلاح مقاله توسط نگارنده و انجام مراحل داوری نهایی و تعیین وضعیت مقاله

معرفی عوامل داوری به برنامه

یکتاوب به شما امکان می دهد تمامی عوامل اثرگذار بر داوری را به برنامه معرفی کنید تا فرایند داوری مقالات از آغاز تا پایان به صورت الکترونیک و برخط انجام شود. برای انجام این کار، نخست عوامل داوری در پایگاه ثبت نام می کنند تا مدیر پایگاه بتواند آن ها را به عنوان دبیر علمی، سرگروه داوری یا داور تخصصی به برنامه معرفی کند. همچنین، اگر مدیر پایگاه مشخصات و نشانی پست الکترونیک آن ها را داشته باشد می تواند از بخش مدیریت کاربران آن ها را در برنامه ثبت نام کند و سپس در بخش داوری مقالات به آن ها دسترسی های مورد نظر را بدهد.

افراد می توانند همزمان به عنوان داور، دبیر علمی یا سرگروه به برنامه معرفی شوند. همچنین می توان عوامل داوری به ویژه داوران را با توجه به تخصص خود دسته بندی کرد. برای انجام این کار مدیر پایگاه باید موضوع مقالات دریافتی را در بخش مقالات < موضوعات مقالات تنظیم کند. سپس به هنگام معرفی داوران به برنامه، تخصص آن ها را با توجه به موضوع مقالات تعیین کند.

نشانی: تهران، سعادت آباد، بلوار شهید پاک نژاد شمالی، بالاتر از میدان سرو، نبش کوچه ندا، پلاک ۲، ساختمان جاوید، واحد ۱۶

تلفن مالی و اداری: ۲۲۱۳۴۸۶۰، تلفن امور آموزشی و پشتیبانی: ۲۲۱۳۴۸۵۵، دورنگار: ۲۲۱۳۴۸۵۹، همراه مدیر عامل (تماس اضطراری): ۰۹۱۲۳۸۷۷۳۳۵

شماره حساب برای پرداخت هزینه ها: حساب جام ملت به شماره ۲۴۷۹۵۲۷/۰۲ به نام شرکت یکتاوب افزار شرق، کد اقتصادی: ۴۱۱۳۳۴۱۴۹۶۹۹

www.yektaweb.com yektaweb@gmail.com info@yektaweb.com

یکی دیگر از عوامل داوری که می‌توان به برنامه‌ی یکتاوب معرفی کرد، داور نهایی است، یعنی داوری که به پرونده‌ی مقاله و نظر داوران دیگر دسترسی پیدا می‌کند. داور نهایی می‌تواند یکی از همان داورهای اولیه باشد که مقاله را بررسی کرده‌اند یا یکی دیگر از داوران معرفی شده در برنامه باشد. هنگام فرستادن مقاله برای داور کافی است گزینه‌ی داور نهایی را تیک بزیند.

انتخاب داوران مورد نظر

شما در حال ارسال مقاله‌های زیر برای داوری هستید:

A-11-2-2 |

لطفاً داوران مورد نظر را از فهرست کاربران انتخاب کنید. شما می‌توانید مقالات را همزمان برای 15 داور ارسال کنید.

توجه:

داور نهایی به پرونده مقاله و نظرات سایر داوران (به جز داوری‌های تکمیل نشده) برای مقاله ارسال شده دسترسی خواهد داشت.

داور شماره 1	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>
داور شماره 2	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>
داور شماره 3	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>
داور شماره 4	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>
داور شماره 5	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>
داور شماره 6	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>
داور شماره 7	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>
داور شماره 8	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>
داور شماره 9	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>
داور شماره 10	☐ داور نهایی	<input type="text" value="انتخاب کنید"/>

انتخاب فرم داوری: [تنظیم فرم‌های داوری پیش فرض]

با تغییر فرم داوری پیش فرض، تمام مقالات انتخاب شده برای ارسال به داوری، صرف نظر از نوع مطالعه و زبان، با این فرم بررسی خواهند شد.

نشانی: تهران، سعادت آباد، بلوار شهید پاک نژاد شمالی، بالاتر از میدان سرو، نبش کوچه ندا، پلاک ۲، ساختمان جاوید، واحد ۱۶

تلفن مالی و اداری: ۲۲۱۳۴۸۶۰، تلفن امور آموزشی و پشتیبانی: ۲۲۱۳۴۸۵۵، دورنگار: ۲۲۱۳۴۸۵۹، همراه مدیر عامل (تماس اضطراری): ۰۹۱۲۳۸۷۷۳۳۵

شماره حساب برای پرداخت هزینه‌ها: حساب جام ملت به شماره ۲۴۷۹۵۲۷/۰۲ به نام شرکت یکتاوب افزار شرق، کد اقتصادی: ۴۱۱۳۳۶۱۴۹۶۹۹

www.yektaweb.com yektaweb@gmail.com info@yektaweb.com